

Inspirationsmaterial

Till för- och efterarbete

för

Vårt material hittar du på:
www.pepp.fi

Elevmaterial

1

Med vilka verktyg påverkar reklam dig som konsument?

Sök reklam för rusmedel från sociala medier och bifoga den till den reklamanalys du gör enligt instruktionerna i rutan.

Det kan också vara reklam för e-cigarett, snus eller vitt snus, alkohol till exempel öl och cider eller energidrycker.

Kolla på nätet och sök fram en reklambild eller reklamfilm för alkohol!
Vilka metoder använder man för att få dig att köpa drycken?

Analys av reklam

Vad föreställer bilden? Berättar bilden en historia?

Vilka logon eller symboler ser du?

I vilken miljö finns reklamen? Vilka personer är med?

Vilka färger använder man? Hur används ljus och mörker?

Hur är burken/flaskan designad? Vilka färger används?

Vilken information fås genom texten?

Vem vill man att ska köpa den?

Finns det annan information om drycken? Saknas någon information?

Hurudan typ blir man, enligt reklamen? Vilka ljud eller ljudeffekter används?

Känner du att du skulle lockas att köpa drycken?

Lärarinspiration

Med vilka verktyg påverkar reklam dig som konsument?

Diskussion kring reklam- och mediekunskap ger elever redskap att kritiskt analysera reklamens budskap och metoder för att påverka konsumenten och reflektera kring reklam som berör rusmedel. I dag översköljs vi av reklam genom alla olika medier.

Reklamanalys är en kreativ och konkret uppgift för eleverna.

Reklam kan analyseras ur olika synvinklar till exempel:

- layout, färg, typsnitt
- effekter, rörelse, ljud
- karaktärer, miljö
- symboler, könsperspektiv, feminism
- ekokritik, värderingar, subtila budskap.

Denna uppgift passar att ämnesintegrera med modersmål

Tips på mera inspirationsmaterial

Media Smart är en hemsida om reklam- och mediekunskap.

Du som lärare kan använda hela eller delar av materialet.

För elever i åk 4 till åk 9 är det hög tid att fördjupa sina digitala reklam- och mediekunskaper med tanke på de digitala mediernas framfart. Det digitala utbildningsmaterialet varvar spännande frågeställningar och analysuppgifter med roliga övningar och diskussionsmaterial där eleverna får lära sig att granska reklam.

Eleverna får en introduktion till reklam och får även fördjupa sig inom områden som etisk reklam, sociala medier och lagar och regler. Varje lektion är fristående och du kan arbeta med dem i den ordning som passar er bäst.

Media Smart är en webbsida i Sverige och är uppbyggd enligt svensk läroplan.

Exempel på innehåll:

Vad är reklam?

Ungas medievänor

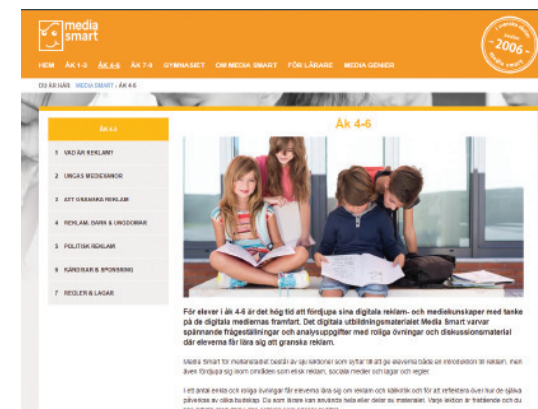
Att granska reklam

Reklam för barn och ungdomar

Politisk reklam

Kändisar & sponsorering

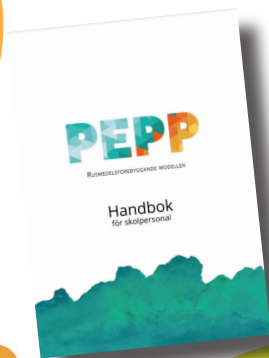
Regler & lagar

PEPP

Vårt material hittar du på:
www.pepp.fi

Inspirations-
material
för lärare!

PEPP

Stöd för diskussion med unga

Vårt material hittar du på:
www.pepp.fi

I PEPP:s handbok för skolpersonal hittar du mera material om hur du bäst diskuterar rusmedel med barn och unga, så att resultatet blir förebyggande, informativt och känns bra för alla som deltar.

Utgångspunkter

Rusmedel finns överallt bland barn och unga: i vardagen, bland familj och vänner, i närsamhället och i media. Därför är det oetiskt att undvika samtalsämnet. Utgångspunkten i rusmedelsförebyggande borde vara att alla barn ska få mångsidig, objektiv kunskap från flera olika håll. Genom att få höra samma restriktiva attityd mot minderårigas rusmedelsbruk från olika håll märker unga att alla vuxna har samma konsekventa attityd till rusmedel. Fastän narkotika kan låta spännande och intressant att diskutera, är det viktigt att fokusera på de rusmedel som barnen med störst sannolikhet stöter på, alltså alkohol, tobak och snus.

Bra rusmedelsfostran är bra kommunikation

För att få igång en bra diskussion kan man ta reda på hur de ungas vardag ser ut: känner man till vad som händer i de ungas liv och hur det är att vara ung i dag? I diskussionen om rusmedel ger man barnen möjlighet att jämföra sina egna attityder och värderingar med attityderna hos jämnåriga och vuxna.

En öppen dialog

Genom att diskutera tillsammans och lyssna kan man lära sig mycket av varandra. Genom att visa att man som vuxen försöker förstå och att man bryr sig om barnet lär sig barnen att man kan söka hjälp och stöd från vuxna i problematiska situationer. Sträva efter att hålla diskussionen kring rusmedel saklig, genom en öppen och lugn diskussion. Oftast finns en vilja hos barn och unga att tala om rusmedel. Ta vara på denna vilja, och visa att det är okej att prata om rusmedel med vuxna. En diskussion om rusmedel är också ett bra sätt att få reda på vad barnen vet om rusmedel. Rätta direkta fel eller missuppfattningar som barnen har, på ett sådant sätt att barnet ändå känner sig välkommet att delta i den fortsatta diskussionen.

Beakta olikheter i bakgrunden

Familjens bakgrund kan skilja sig i många aspekter, till exempel kultur, världsuppfattning, den egna attityden till rusmedel och om man använt rusmedel eller inte. I en del familjer finns medlemmar som har ett problematiskt rusmedelsbruk. Diskutera på ett sätt som inte kränker personer som lider av rusmedelsproblematik eller deras närstående. Att fundera på de etiska frågorna kring problembruk och marginalisering på grund av rusmedel kan vara en god idé.

Åldersanpassning

Det är viktigt att prata åldersanpassat om rusmedel. Att diskutera skillnaden mellan individuella och samhälleliga aspekter av rusmedel passar bättre för ungdomar, medan barn ofta vill diskutera till exempel varför rusmedel finns och varifrån de kommer. Man kan prata om allting med barn, men man måste åldersanpassa diskussionen.

Egna erfarenheter

Var gärna personlig i diskussionen, men fundera på ifall du vill dela med dig av personliga synpunkter eller erfarenheter. Det kan vara en god idé att på förhand fundera över sitt eget rusmedelsbruk: Vad svarar jag om någon frågar om mitt rusmedelsbruk (till exempel orsaker, debutålder?) Vilka värderingar ligger i det jag berättar? Barn och unga vill ofta veta vad vuxna själva tycker om frågor som berör rusmedel. Som vuxen är det ändå viktigt att komma ihåg och poängtera vad lagen säger om till exempel minderårigas rusmedelsbruk.

Dagsaktualiteter

Koppla gärna diskussionen till aktuella samtalsämnen, nyheter eller politiska frågor. Det är bra att knyta an till sådant som pågår i samhället och som människor allmänt funderar på. Situationer där man ser rusmedel ger också naturliga tillfällen att ta upp saken till diskussion.

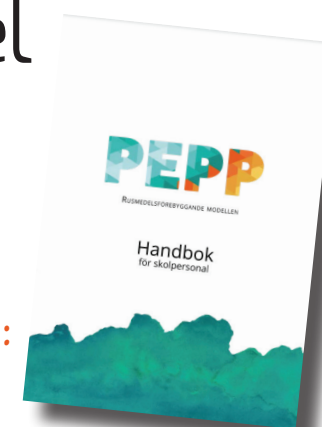
Att beakta i diskussioner om rusmedel

Dessa begrepp och frågor kommer man ofta in på i diskussioner med barn och unga!

Du kan läsa mera i handboken!

PEPP

Vårt material hittar du på:
www.pepp.fi

Källkritik

Rusmedelsfostran ska inte enbart basera sig på faktakunskap om olika rusmedel, eftersom forskning tyder på att det inte är effektivt att enbart förmedla faktakunskap till unga. Det är bra att både för sig själv och för barnen synliggöra skillnaden mellan attityder, värderingar, upplevelser, forskning och expertkunskap.

Källkritik och mediekunskap är också en viktig del i att söka fakta om rusmedel. Det kan vara en god idé att kolla vad barnen eller de unga faktiskt vet om rusmedel och vilka rusmedel som används mest, så att man kan anpassa diskussionerna efter vad som är aktuellt för de unga. Å ena sidan kan man tro att barnen vet mera än de egentligen gör, å andra sidan kan barn tro sig veta mycket men ha felaktiga uppfattningar.

Vilka rusmedel som är aktuella bland unga beror bland annat på tillgänglighet och trender. Alkohol och olika tobaksprodukter är fortfarande de rusmedel som används mest i Finland.

Allmänt om rusmedel och effekterna

Effekten av och styrkan på de rusmedel man tar beror på hur rent ämnet är, hur stor dos man tar och hur man använder rusmedlet. Individens känslighet för ett ämne har också betydelse. Man kan aldrig vara säker på doseringen, styrkan eller renheten i droger.

En stor risk med all användning av droger är att man aldrig kan veta vad till exempel en tablett innehåller, eller hur starkt ett ämne är. Droger har inga kvalitetskriterier, även om försäljare på nätet kan försöka skapa en falsk trygghet, till exempel genom att beskriva hur bra kvalitet drogen de säljer har. Att köpa droger på nätet är mycket enkelt, och utbudet är stort.

En önskad effekt som kan gälla alla rusmedel är att man vill undvika en känsla eller ett tillstånd, till exempel ångest, eller uppnå någon annan känsla. En del som också kan problematiseras är skillnaden mellan läkarordinerade mediciner och självmedicinering.

Inkörsportsteorin

Inkörsportsteorin har diskuterats under de senaste åren. En del forskning tyder på att den stämmer, medan andra förkastar den. Enligt portteorin ökar användningen av ett rusmedel sannolikheten för att man också börjar använda andra rusmedel, till exempel tobak > cannabis > amfetamin. Bakgrunden till att börja använda rusmedel är ofta komplex, och påverkas av många olika faktorer i individen själv, hans vänskapskrets, familj och samhället runt omkring. Att prova på ett rusmedel leder inte automatiskt till att man också börjar använda ett annat rusmedel.

Orsakerna till rusmedelsanvändning kan variera mycket från individ till individ. Forskning tyder ändå på att det finns ett statistiskt samband mellan bruket av olika rusmedel. Man har till exempel funnit att cannabisrökning är vanligare bland personer som röker tobak än hos personer som inte röker tobak (se till exempel Beenstock & Rahav, 2002; Singh, Kennedy, Sharapova, Schauer & Rolle, 2016).

Således kan man anta att rökare har en större risk för att använda cannabis jämfört med personer i samma ålder som inte röker tobak. Sammanfattat kan portteorin anses vara ett statistiskt fenomen, som inte kan appliceras på en enskild individ.